

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

УДК 81'243:371. 671

Биконя О. П.,

Чернігівський національний педагогічний університет імені Т. Г. Шевченка

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ДІЛОВОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ З ВИКОРИСТАННЯМ КОМП'ЮТЕРА

У статті досліджується організація самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів немовних спеціальностей ділової англійської мови з комп'ютерною підтримкою.

Ключові слова: самостійна робота, ділова англійська мова, комп'ютер, студенти немовних спеціальностей.

В статье исследуется организация самостоятельной работы студентов неязыковых специальностей деловому английскому языку с компьютерной поддержкой.

Ключевые слова: самостоятельная работа, деловой английский язык, компьютер, студенты неязыковых специальностей.

The article deals with the organization of non-lingual students' self-study Business English using computer.

Key words: self-study, Business English, computer, students of non-lingual specialties.

Сучасна вища школа покликана забезпечити студента, майбутнього фахівця, міцними й оперативними знаннями, а також навчити його вчитися (тобто вчити себе) самостійно: самостійно приймати рішення, самостійно добиватися поставленої мети, удосконалювати свою фахову майстерність індивідуально.

Засобом формування й розвитку такої важливої якості є самостійна робота студентів (СРС). Поняття “СРС” можна розглядати в широкому й вузькому значенні. У широкому значенні – це активна пізнавальна творча діяльність студента, яка присутня (повинна бути присутньою) у будь-якому виді навчальних занять. У більш вузькому значенні – це один з видів навчальних занять, специфічною особливістю якого є відсутність викладача в момент навчальної діяльності студента.

У зв'язку з необхідністю забезпечити СРС у ході навчання іноземної

мови вченими, зокрема П. М. Леонтьєвим (2005), З. Дьорнеєм (2001), К. Кесслер (1992), Г. У. Шамо (2004), У. Рампійон (1989), була розроблена методика використання стратегій авторитарного навчання студентів. Окрім того, на противагу, де студент повністю покладався на оцінку викладача у визначенні власних навчальних досягнень, методисти, такі як Н. В. Ягельська (2005), Н. Ф. Коряковцева (2003), Л. В. Трофимова (2002), Р. Перклова і Д. Літл (2001), розробили засоби самоорганізації його навчальної діяльності, а Ю. В. Петровская (2010) вирішила питання підготовки майбутнього фахівця транспортної галузі до вивчення англійської мови без прямого керівництва викладача. Отже, **актуальність дослідження** обумовлена сучасними вимогами суспільства щодо високого рівня майбутнього фахівця, й розробки науково обґрунтованої методики організації самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів немовних спеціальностей ділової англійської мови з комп'ютерною підтримкою.

Викладач планує і направляє, координує й контролює самостійну діяльність студентів, тобто створює умови їх навчальної діяльності, організує й активізує її, створюючи й удосконалюючи інформаційно-методичне забезпечення СРС. Ділова англійська мова (ДАМ) в немовному вузі є засобом підвищення освіченості, фахової компетенції студентів у межах вузької спеціалізації. Основний шлях поліпшення мовної підготовки студентів – удосконалення СРС при вивченні іноземної мови, належна організація її інформаційно-методичного забезпечення. Звідси, **метою** даної статті є визначення оптимальних шляхів організації самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів немовних спеціальностей ділової англійської мови з комп'ютерною підтримкою.

У процесі вивчення ДАМ викладач повинен учити студентів працювати самостійно, прищеплювати їм навички самостійної роботи в аудиторії для подальшого використання їх в позааудиторній самостійній роботі. Завдання для позааудиторної роботи повинні включати вправи різного ступеня творчості й самостійності (відтворюючі, перетворюючі й творчі). Вони мають бути скеровані на вдосконалення всіх видів мовленнєвої діяльності й володіти фаховою орієнтацією.

Самостійна робота може проводитися як на заняттях іноземної мови, так і поза стінами вузу, оскільки "СРС – це специфічний вид діяльності навчання, головною метою якого є формування самостійності суб'єкта, що навчається, а формування його вмінь, знань, навичок здійснюється опосередковано через зміст і методи всіх видів навчальних занять" [4].

Експериментальним засобом встановлений найбільш оптимальний варіант розподілу часу між роботою студента з комп'ютером і бесідами з викладачем, тобто 70-85% учбового часу студент повинен самостійно займатися з програмою й 15-30% залишати для бесіди з викладачем [3]. Ці

цифри залежать від рівня знань студента: чим вищий ступінь навчання, тим менше часу витрачається на контроль.

Самостійна робота, її ефективність значно залежать від підбору та поєднання дидактичних засобів. Дидактичні засоби становлять складову частину організаційно-методичного забезпечення СРС. Забезпечення СРС – процес створення викладачем необхідних і достатніх умов, що сприяють задоволенню потреб студентів в інформаційних джерелах і пропозиціях.

На нашу думку, найкраще навчальний процес вивчення ДАМ буде організований, якщо в СРС будуть використані сучасні засоби навчання, включаючи традиційні дидактичні й засоби програмованого навчання. До них можна віднести програмовані або частково програмовані навчальні посібники в комплексі з навчаючими й контролюючими комп'ютерними програмами, створені з урахуванням специфіки фаху студентів неможливого вузу.

Для підвищення ефективності СРС ми пропонуємо наш *авторський навчально-методичний комплекс з комп'ютерною підтримкою* [1-3].

Основним структурним компонентом інформаційно-методичного забезпечення з ДАМ було створення нами електронного навчально-методичного комплексу дисципліни. Причому, форми проведення занять при використанні електронного навчально-методичного комплексу зазнали певних змін: 1) модернізації практичних занять (викладач використовує мультимедійні презентації, які являють собою тематично й логічно зв'язану послідовність інформаційних доз матеріалу модуля, тезисне відображають його ключові моменти, включають основні формули та схеми, які вивчаються. Їх демонстрація здійснюється за допомогою мультимедійного проектора, або на моніторі комп'ютера у лабораторії; 2) студенти до початку занять можуть отримати доступ до вправ, завдань, як в комп'ютерній версії, так і в пропонованому нами посібнику [2]. Під час проведення практичних та лабораторних робіт студенти мають можливість працювати з матеріалом, який вивчається в інтерактивному режимі, тобто впливати на роботу інформаційного засобу.

Зазначимо, що навчальна робота студента розділена на кроки, пов'язані з відповідними дозами інформації, що забезпечують здійснення певного кроку. Після завершення кроку студент може перевірити себе самостійно (додаються ключі до кожного завдання). Звідси, результати дають можливість судити про те, наскільки крок успішний, і чи потрібно студентові відповідний коригуючий вплив.

Дидактичний комплекс з навчання ДАМ поєднує загальноприйняті, традиційні методи з методами програмованого навчання. Завдяки цьому створюється така навчальна ситуація, коли студент переважно самостійно проводить ознайомлення, закріплення й активізацію мовного

матеріалу, а формування мовних навичок і умінь здійснюється, як під керівництвом викладача, так й самостійно самим студентом.

Розширення традиційного арсеналу способів, засобів, прийомів самостійної роботи за рахунок широкого застосування інформаційних технологій навчання, зокрема, залучення комп’ютерних технологій повинно сприяти вдосконаленню навчального процесу у вищій школі. Використання комп’ютерних навчальних програм у самостійній роботі при оволодінні іноземною мовою студентами немовних вишів є поліфункціональним.

Впровадження комп’ютера покликане створити умови для вироблення навичок й умінь працювати самостійно (це впливає із специфіки роботи з комп’ютерними програмами); дає можливість здійснити диференційований та індивідуальний підхід як у виборі матеріалу, так і в темпах роботи окремих студентів; сприяє розширенню та поглибленню знань з фаху; ставить студента перед необхідністю глибоких знань іноземної мови, без чого неможливе одержання професійно орієнтованої інформації. Цим використання комп’ютерних програм у самостійній роботі при вивченні ДАМ студентами немовних вишів виявляє знання ДАМ і знання з фаху як взаємонеобхідні й достатні умови як для вдосконалення мовної підготовки, так і для професійного зростання.

Література:

1. Биконя О. П. Ділова англійська мова. Навчальний посібник. – Вінниця : Нова книга, 2010. – 312 с.
2. Биконя О. П. Завдання для самостійної роботи з англійської мови за професійним спрямуванням. Навчальний посібник. – Вінниця : Нова книга, 2010. – 220 с.
3. Биконя О. П. Книга для викладача “Ділова англійська мова” (з електронним носієм (CD)). Навчальний посібник. – Вінниця : Нова книга, 2010. – 175 с.
4. Козаков В. А. Самостоятельная работа студентов и ее информационно-методическое обеспечение : Учебн. пособие. – К. : Вища школа, 1990. – С. 15.